

Nr 290

Jordförvärvslag;

given Stockholms slott den 14 maj 1965.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer.

1 §.

Fast egendom, som är taxerad såsom jordbruksfastighet, må ej utan tillstånd av lantbruksnämnd förvärfvas genom

köp, byte eller gåva;

tillskott till bolag eller förening;

utdelning eller skifte från bolag eller förening;

fusion enligt 175 § lagen den 14 september 1944 (nr 705) om aktiebolag.

Förvärvstillstånd fordras dock ej

1. om egendomen förvärfvas från staten;
2. om staten, landstingskommun, stad, landskommun, köping, municipal-
sambälle eller kommunalförbund är förvärfvare;
3. om egendomen enligt medgivande av Konungen förvärfvas för kyrkligt
ändamål eller fånet provats enligt lagen den 4 januari 1927 (nr 1) angående
tillstånd till försäljning av kyrklig jord i vissa fall samt till upplåtelse
av sådan jord under tomträtt;
4. om egendomen förvärfvas av kreditinrättning vilken enligt lag eller en-
ligt reglemente eller bolagsordning, som Konungen fastställt, är skyldig att
åter avyttra densamma;
5. om förvärfvaren är fångesmannens make och ej heller om förvärfvaren
eller, när makar förvärva gemensamt, endera av dem är fångesmannens el-
ler också, om denne är gift, hans makes avkomling, adoptivbarn, syskon el-
ler adoptivbarns eller syskons avkomling, allt under förutsättning att fång-
esmannen ej enligt 12 § är skyldig att avyttra egendomen;
6. om fånet skall prövas enligt 1, 2 eller 4 § lagen den 30 maj 1916 (nr
156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva
eller aktier i vissa bolag;
7. om förvärfvet sker genom inrop på exekutiv auktion;
8. om egendomen ingår i stadsplan eller enligt byggnadsplan, fastställd
eller den 1 januari 1948, är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller
skogsbruk;
9. om egendomen utgör fastighet som genom avstyckning bildats för an-
nat ändamål än jordbruk eller skogsbruk och ej därefter undergått taxe-
ring;

¹ Prop. 1965: 41; L²U 22; Rskr 211.

² 171-658000. Svensk författningssamling 1965, Nr 290—293

10. om andel i fastighet förvärfvas av någon som redan äger till samma taxeringsenhet hörande andel i fastigheten och ej enligt 12 § är skyldig att avyttra sistnämnda andel;

11. om egendomen utgör fideikommiss eller ingår i fideikommissbo seder avveckling och förvärvet sker genom tillskott i samband med teckning av aktier.

2 §.

Har förvärvstillstånd ej sökts före fånget, skall det sökas inom tre månader från det fånget skedde. Ansökan skall göras skriftligen hos lantbruksnämnd inom vars verksamhetsområde egendomen eller del av denna är belägen. I ärendet bör fångeshandlingen eller, om sådan ännu ej upprättats, fångesmannens skriftliga samtycke till ansökningsföretes i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Har så ej skett och är ej fråga om förvärv på auktion som avses i 13 §, må sökanden föreläggas att avhjälpa bristen vid äventyr att ansökningsföretes eljest avvisas.

3 §.

Avser fång, som enligt 1 § skulle kräva förvärvstillstånd, del av fastighet och göres sist tre månader efter fånget skriftlig ansökan om avstyckning, fordras ej förvärvstillstånd, om egendomen genom avstyckningen avskiljes för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk.

Finnes i avstyckningsärendet att egendomen är avsedd för jordbruk eller skogsbruk, må avstyckning på grund av fångeshandlingen ej tillåtas utan att frågan om förvärvstillstånd av förrättningsmannen underställs lantbruksnämnden. Sådan underställning må dock underlåtas, om egendomen skall sammanläggas med fastighet som förvärvaren redan äger och anledning ej finnes till antagande att egendomen kan med större fördel läggas till annan fastighet eller att förvärvstillstånd skulle kunna vägras enligt 4 §.

Om vid avstyckningsförrättning som avses i andra stycket underställning icke göres, fordras ej tillstånd till förvärvet.

4 §.

Förvärvstillstånd må vägras, om anledning finnes till antagande att förvärvarens huvudsakliga syfte med fånget icke är att själv eller, såvitt rör sambruksförening, genom medlemmarna yrkesmässigt och varaktigt ägna sig åt jordbruk på egendomen eller driva skogsbruk där som stöd åt förvärvarens tillhörigt jordbruk.

Tillstånd må dock ej vägras med stöd av första stycket

1. om förvärvaren här i riket driver industriell eller kommersiell verksamhet för förädling av jordbruks- eller skogsprodukter eller för distribution av jordbruksprodukter och får antagas med fånget huvudsakligen åsyfta att varaktigt tillgodogöra sig egendomens alster i rörelsen;

2. om fånget avser en för rationellt skogsbruk lämpad brukningsenhet och förvärvaren får antagas med fånget huvudsakligen åsyfta att bereda sig stadigvarande inkomst genom eget skogsarbete på egendomen;

3. om fånget avser jordbruk, som uppenbarligen varken i befintligt skick eller efter tekniskt och ekonomiskt rimliga rationaliseringsåtgärder kan ge sin innehavare tillfredsställande försörjning;

4. om fånget medför att brukningsenhet, som redan tillhör förvärvaren vinner i ändamålsenlighet.

Bestämmelserna i andra stycket gälla ej när fånget avser skogsmark eller någon betydenhet och icke är ägnat att tillgodose kraven på rationellt

skogsbruk och ändamålsenligt utnyttjande av avkastningen och ej heller när andra särskilda skäl föreligga mot att godtaga fånget.

5 §.

Förvärvstillstånd må vägras, om egendomen finnes böra tagas i anspråk för att underlätta bildandet av bruksenheter med ändamålsenlig storlek och ägoanordning.

Tillstånd må dock ej vägras med stöd av första stycket

1. om tillstånd sökes till förvärv på auktion som avses i 13 §;
2. om fångesmannen eller tidigare ägare utverkat lantbruksnämndens förklaring, att egendomen må överlåtas utan hinder av bestämmelserna i denna paragraf, och fånget sker inom fem år därefter eller inom den kortare tid som må ha utsatts i förklaringen.

6 §.

Förvärvstillstånd må vägras, om fånget avser sådan fastighet eller samjelott, som jämte annan fångesmannen tillhörig mark utgör en för sitt ändamål lämpad bruksenhet, eller andel i sådan egendom och bruksenhetsbestånd eller ändamålsenlighet skulle äventyras genom att egendomen fränskiljes.

7 §.

Finnes ansökan om förvärvstillstånd icke böra bifallas, med mindre förvärvaren ålägges att verkställa viss åtgärd till främjande av jordbruket eller skogsbruket på egendomen eller på fastighet, som skall sambrukas med denna, och utfäster sig förvärvaren skriftligen att verkställa åtgärden, skall i beslut, varigenom tillstånd meddelas, vite utsättas för underlåtenhet att infria utfästelsen.

Talan om utdömande av vite som avses i första stycket och om utsättande av nytt vite föres av allmän åklagare vid rätten i den ort där egendomen i fråga eller huvuddelen av denna är belägen. Talan må ej väckas utan att lantbruksnämnden hemställt därom. Vite må ej förvandlas.

8 §.

Förvärvstillstånd må för sin giltighet göras beroende av att fånget leder till avstyckning eller sammanläggning. Därvid skall i tillståndsbeslutet utsättas viss tid inom vilken åtgärden skall sökas, om ansökan icke redan gjorts. I beslutet skall vidare anges hos vilken myndighet och på vilket sätt ansökningen skall göras.

Är giltigheten av förvärvstillstånd beroende av att fånget leder till sammanläggning och har ansökan om lagfart skett och förklarats vilande endast i avbidan på fastighetsbildningens genomförande, må sammanläggningen icke hindras av att lagfarten ej beviljats.

9 §.

Göres ej ansökan om förvärvstillstånd eller om åtgärd som sägs i 8 § första stycket inom föreskriven tid och på föreskrivet sätt eller vägras förvärvstillstånd och vinner beslutet laga kraft, är fånget ogillt. Detsamma gäller, om ansökan i fastighetsbildningsärendet som sägs i 3 § eller 8 § första stycket lämnas utan bifall och beslutet härom vinner laga kraft samt tiden för ansökan om förvärvstillstånd utgått.

Är fråga om rätt att förvärva egendom enligt denna lag ännu ej avgjord, skall beträffande lagfart anses möta sådant hinder som avses i 10 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42) angående lagfart å fång till fast egendom.

Skulle mot bestämmelserna i denna paragraf lagfart ha meddelats, äger vad i första stycket sägs ej tillämpning på fånget.

10 §.

Blir köp ogillt till följd av att förvärvstillstånd vägras enligt 5 § och har köpehandlingen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift företetts i ärendet, är staten skyldig att, om säljaren yrkar det, lösa egendomen till det pris köparen utfäst. Sådan skyldighet föreligger dock ej, om priset uppenbart överstiger egendomens värde eller egendomen häftar för in-tecknad gäld till högre belopp än priset.

Innefattar köpehandlingen även köp av fast egendom, vilket ej omedelbart träffas av ogiltigheten men i anledning av denna bringas att återgå, skall bestämmelserna i första stycket tillämpas även på denna egendom, om den ingår i samma brukningsenhet som den övriga egendomen eller av annan anledning icke kan utan olägenhet skiljas från denna.

11 §.

Yrkande om inlösen enligt 10 § skall vid äventyr av talans förlust skriftligen delges lantbruksnämnden inom två månader efter det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft. Talan skall vid samma äventyr väckas genom stämning inom sex månader från nämnda tidpunkt. Har säljaren fått del av beslutet först sedan detta vunnit laga kraft, räknas dock tidsfristerna från dagen för delfåendet.

Ingick i köpet egendom som ej skall lösas och var ej särskild köpeskillning utsatt för denna egendom eller visar nämnden att det utsatta beloppet understiger vad som av den sammanlagda köpeskillningen kan anses belöpa på samma egendom, skall löseskillningen bestämmas till så stor del av köpeskillningen som skäligen motsvarar den egendom som skall lösas.

Bifalles talan om inlösen, skall i domen, förutom erforderliga bestämmelser om löseskillningens belopp samt om tiden och sättet för beloppets erläggande, utsättas viss dag då egendomen skall övergå i statens ägo.

12 §.

Egendom, som förvärvats genom inrop på exekutiv auktion under sådana förhållanden att förvärvstillstånd skulle ha krävts vid vanligt köp, skall åter avyttras inom två år efter det att auktionen vunnit laga kraft, om ej dessförinnan nämnda förhållanden upphört eller inroparen erhållit lantbruksnämndens tillstånd att behålla egendomen. Har inropet skett för att skydda någon inroparens fordran eller rättighet, för vilken egendomen häftar på grund av in-teckning eller enligt 11 kap. 2 § jordabalken, må länsstyrelsen på ansökan medge skäligt anstånd med egendomens avyttrande, om sannolika skäl visas att i annat fall förlust skulle uppkomma för inroparen. Avyttras ej egendomen inom föreskriven tid, skall länsstyrelsen på framställning av lantbruksnämnden förordna att egendomen skall säljas på offentlig auktion enligt bestämmelserna i 13 §.

Anteckning om bestämmelserna i första stycket skall göras i det köpbrev som utfärdas med anledning av den exekutiva auktionen och, när lagfart sökes, införas i fastighetsboken, om sökanden icke visar att avyttringsskyldigheten upphört.

I fråga om tillstånd att behålla egendom gälla i tillämpliga delar bestämmelserna om förvärvstillstånd i 4 och 6—8 §§.

13 §.

Finnes, sedan förordnande meddelats enligt 12 §, att inroparen dessförinnan eller senare avyttrat egendomen, skall förordnandet trots detta gälla

verkställighet, om lantbruksnämnden icke återkallar sin framställning i ärendet.

I övrigt skall så anses och med ärendet i tillämpliga delar så förfaras, som om egendomen blivit utmätt för fordran med bästa förmånsrätt däri efter, i förekommande fall, sådana rättigheter som besvärade egendomen redan vid den exekutiva auktionen och ha förmånsrätt framför alla befintliga fordringar. Även om det i enlighet härmed bestämda lägsta budet uppnås, må försäljning dock ej ske med mindre den bjudna köpeskillingen täcker det värde som åsatts egendomen av utmätningssmannen eller, om ägaren eller inteckningshavare i god tid före auktionen påkallat särskild värdering, det värde vartill egendomen uppskattas av värderingsmän som överexekutor utser. Egendomen må säljas endast till den som erhållit förvärvstillstånd eller enligt 1 § andra stycket 2, 3, 4 eller 10 må förvärva egendomen utan sådant tillstånd. Avges vid auktionen bud som sålunda må antagas, skall försäljning ske även om innehavare av fordran bestrider det. Vad utskökningslagen i fråga om försäljning av fast egendom och fördelning av köpeskillning föreskriver beträffande gäldenären skall i ärende som avses här tillämpas på ägaren.

Kommer försäljning ej till stånd vid auktionen, äger lantbruksnämnden inom två år efter det att auktionen vunnit laga kraft hos länsstyrelsen påkalla förordnande om ny auktion. Framställes ej sådan begäran inom föreskriven tid eller avges ej heller vid den senare auktionen bud som må antagas, skall frågan om försäljning av egendomen vara förfallen.

Kostnad i samband med auktion, som ej lett till försäljning, skall betalas av statsmedel.

14 §.

Ansökan om tillstånd att förvärva eller behålla egendom eller om förklaring som avses i 5 § andra stycket 2 skall prövas utan dröjsmål. Om särskilt hinder ej möter, skall beslut i ärendet meddelas senast två månader efter det att ansökningsinlämningen inkommit till den myndighet som har att fatta beslutet.

Avser tillstånd framtida fång, skall i beslutet utsättas viss tid, högst ett år, för tillståndets giltighet.

Vägras tillstånd, skola i beslutet anges tillämpat lagrum och de skäl på vilka beslutet grundas.

Må klagan föras över beslut eller äger säljare påkalla inlösen enligt 10 §, skall i beslutet anges vad som därvid är att iakttaga.

15 §.

Talan mot beslut varigenom lantbruksnämnd avvisat ansökan, vägrat tillstånd att förvärva eller behålla egendom, vägrat förklaring som avses i 5 § andra stycket 2 eller tillämpat 7 eller 8 § föres hos lantbruksstyrelsen genom besvär. Mot beslut av styrelsen med motsvarande innehåll föres talan genom besvär hos Konungen.

Besvären skola inges till lantbruksnämnden. Denna skall snarast möjligt sända handlingarna i ärendet till besvärsmyndigheten jämte bevis om beslutets delgivning och, om beslutet meddelats av nämnden, eget utlåtande över besvären.

Ha besvären ingivits till besvärsmyndigheten, utgör detta ej hinder mot att besvären upptagas till prövning, om de inkommit före besvärstidens utgång.

16 §.

Konungen äger förordna att frågor, som enligt denna lag ankomma på lantbruksnämnd, i stället skola prövas av lantbruksstyrelsen eller Konungen och att frågor, som enligt lagen ankomma på styrelsen, i stället skola prövas av Konungen.

17 §.

Närmare föreskrifter för lagens tillämpning meddelas av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965, då giltighetstiden för jordförvärvslagen den 3 juni 1955 (nr 272) utgår.

Genom denna lag upphäves lagen den 18 juni 1925 (nr 219) angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till eller avses därmed eljest stadgande, som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

Beträffande fång, som skett före den 1 juli 1965, skola äldre bestämmelser fortfarande tillämpas.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 14 maj 1965.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Jordbruksdepartementet)

ERIC HOLMQUIST

